

АНАЛІЗ СОБІВАРТОСТІ ПЕРЕВЕЗЕНЬ З МЕТОЮ ЗБІЛЬШЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Бирка С.О

Науковий керівник – докт. техн. наук, проф. Мельник В.І.

Харківський національний технічний університет

сільського господарства ім. П.Василенко

(61050, Харків, пр. Московський, 45, каф. «Оптимізація технологічних систем імені Т.П. Євсюкова», тел. (057)732-98-21, E-mail: kafedra_empt@ukr.net)

При проведенні аналізу необхідно проаналізувати собівартість автоперевезень, яка є узагальнювальним показником, що характеризує ефективність роботи автопарку. Її рівень безпосередньо залежить від повноти використання автомашин. Якщо машини багато часу в році простоюють, здійснюють холості пробіги, недостатньо повно завантажуються, то собівартість одного тонно-кілометра буде висока, а відповідно гірше і фінансові результати діяльності підприємства.

Собівартість 1 тонно-кілометра розраховується діленням суми витрат на зміст і експлуатацію вантажних машин, за винятком витрат по перевезенню людей і вартості відпрацьованих матеріалів (масла, автопокришок), оприбуткованих на склад, на об'єм вантажообігу.

Отже, **собівартість тонно-кілометра** залежить від суми витрат і від об'єму вантажообігу. Чим економніше використовуються кошти на утримання і експлуатацію автомобілів, тим нижче собівартість автоперевезень.

Збільшення об'єму вантажообігу знижує собівартість послуг, оскільки з його зростанням зростають не всі витрати, а тільки змінна їх частина (зарплата водіїв, що працюють на відрядній формі оплати праці, вартість нафтопродуктів, знос автопокришок, амортизація автомобілів, яка нараховується від балансової вартості машин по нормах на 1000 км. пробігу, витрати на ремонт машин).

При вивченні причин перевитрат потрібно мати на увазі, що **сума витрат по оплаті праці на 1 ткм** залежить від трудомісткості праці (кількість людино-годин на 1 ткм) і рівня оплати праці за 1 люд.-год., а **сума зарплати з розрахунку на одну машину** – ще і від річного виробітку автомобіля.

Сума витрат з розрахунку на одну машину залежить від пробігу машини, норми витрати на 100 км. пробігу і середньої вартості 1 кг нафтопродуктів, а з **розрахунку на 1 ткм** – ще і від коефіцієнта використання пробігу і середньої завантаженості машин.

Сума амортизації з розрахунку на одну машину залежить від балансової вартості машин, їх пробігу і норм амортизації, а з **розрахунку на 1 ткм** – і від річного вироблення.

Витрати на ремонт машин, управління і організацію виробництва по своєму складу є комплексними статтями. Тому в процесі аналізу необхідно вивчити склад даних витрат і з'ясувати конкретні причини перевитрати засобів по кожному елементу, що дозволить знайти резерви скорочення витрат на зміст і експлуатацію машин.